

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XI • БРОЈ 218 • 10. СЕПТЕМБАР 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

Школско звоно дочекали спремно

Припреме за почетак школске године у Основној школи и Средњошколском центру обављене су на вријеме и, како истичу у једној и другој школи, настава је започела без икаквих проблема. Ученици су, за основце и средњошколце, добављени и довољном броју примјерака, зашто је највише заједничка издавачка кућа „Рад“ која има продавницу у просторијама школе чији радници тијесно сарађују с једним и другим школским колективом. Обезбијеђене су и довољне количине свесака и другог школског материјала. Једини проблем је недостатак ученика за специјализовану усмјереност при Средњошколском центру, па ће се у настави користити приручници и друга распољивана литература за преношење знања ученицима.

Основна школа „Стјепан Митров Љубиша“ имаје ове године око хиљаду ученика који ће бити распоређени у тридесет одјељења, и 8 одсто их је више него претходне године. У неколико одјељења биће и до 40 ученика, што ће од наставног особља тражити додатне напоре да се остваре жељени резултати. С обзиром да двојану за физичко васпитање користе основци, средњошколци и спортски клубови биће, како се наглашава, потребно више договарања да се у њеном коришћењу успостави жеље ни ред. Радиће и ђачка кукиња, а обећава се да ће бити заступљен виши ниво услуга.

Као проблем се истиче организовање рада одјељења за ниже музичко васпитање. И даље недостају наставници за инструменталну наставу, па се тако још не остварује жеља за оспособљавање младих музичара који би се укључивали у рад Градске музике и културно-умјетничких друштава и тако се постигло више на организовану културно-забавни живот преко године, а по себи у љетњим мјесецима.

У Средњошколском центру 280 ученика распоређено је у девет одјељења заједничке основе и три усмјереног образовања. И ове године мали број ученика се пријавио за производна занимања.

Директор Средњошколског центра Мира Франичевић сматра да се овој образовној институцији од стране надлежних не поклања потребна пажња. Центар је и даље подстапар у згради Основне школе, а не предузимају се мјере за припрему изградње нове школске зграде, мада је бивша зграда Средњошколског центра једина на Приморју у земљотресу порушена. У садашњим условима рада, истиче даље она, ограничена су могућности извођења редовне наставе, посебно њеног практичног дијела. Општини и „Монтенегротуристу“ се приговара да не дају допринос да се Средњошколски центар оспособи за школовање кадрова потребних туристичкој привреди Црне Горе, а каже се да су овакве образовне институције у другим општинама брига свих друштвених субјеката.

Д. Н.

Радикалнији прилаз рјешавању проблема и ефикасније спровођење законских прописа

РАЗГОВОР СА ЖАРКОМ МИКОВИЋЕМ, ПРЕДСЈЕДНИКОМ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Посљедња сједница Скупштине општине по много чему заслужује пажњу јавности. Прије свега, покренута је низ врло горућих проблема који годинама притискују нашу друштвено-политичку заједницу, као што су дивља градња, изbjегавање плаћања друштвених обавеза по разним основама, узурпација и манипулисање друштвеним имовином... Ништа мање интересовање није било ни за урбанистички пројекат Старог града и разматрање услова и могућности под којима се остварује средњорочни план друштвеног развоја. Осим тога, сам начин рада, односно прилажење рјешавању проблема, представља потпуну новину. Нова делегатска скупштина ослобађа се старателства — формалног отаљавања тачака дневног реда да би се што прије ухватила врата скупштинске зграде, изашло на чист ваздух и стигло да се обави који свој свакодневни послан. Ново је и од посебног значаја да делегати наступају јединствено, на основу претходно заузетих ставова базе која их је делегирала у Скупштину. Општа атмосфера у току рада ове сједнице: категоричан захтјев да се јавашлуку и безакоњу стане на пут, да се грешници именују и узму на одговорност.

Нослије сједнице обратили смо се предсједнику Скупштине Жарку Миковићу с питањем — да ли се може очекивати од наше Скупштине у овом мандатном периоду радикалнији прилаз рјешавању проблема и ефикасније спровођење законских прописа од стране органа управе и скупштинских служби?

НА ДНЕВНОМ РЕДУ — ВРЛО ЗНАЧАЈНА ПИТАЊА

— Да, с обзиром на састав скупштинских вијећа, на настојање делегата и делегација да прибаве мишљење изборне базе о свим вахтама питањима која Скупштина

разматра, мислим да треба од овог састава то и очекивати. И задња сједница била је чини ми се потврда такве констатације. На дневном реду била су врло значајна питања од чијег успешног рјешавања умногом зависи даљи успешни развој наше

друштвено-политичке заједнице. Узимамо средњорочни план развоја, који је донесен у сасвим другим условима. Од тада до данас много се тога измијенило. Економска криза, девалвација, а касније катастрофална стихија пореметили су многе планове. Кроз расправу на Скупштини пошли smo од тога да се цјелокупна делегатска база изјасни о могућностима даљег друштвено-економског развоја комуни. То је омогућило да свака основна организација удруженог рада и свака мјесна заједница пре испитају своје могућности и прилагоде планове губеру. Послије земљотреса уложено је доста средстава на наше подручје и морамо чим прије имати јасну позицију у вези обавеза које су створене по разним основама. Оне се морају упоређивати с очекиваним дохотком. Питање је: да ли ће се од дохотка моћи подмиривати обавезе и живјети?

ДИВЉА ГРАДЊА И ОСТАЛЕ ДЕФОРМАЦИЈЕ

На Скупштини је покренут и питање дивље градње. То је само једна од деформација које се код нас јављају. Овом питању, такође, прилазимо на нов начин: именовати носиоце и узимати на одговорност особито носиоце друштвено-политичких функција и комунисте — у сваком случају, применити заједничке мјере. Свјесни smo да се ово друштвено зло не може преконоћи ријешити, али немо бар спријечити безакоње, а послије сваки случај посебно обраћивати. Зна се шта и како треба радити. Но стоје службе од којих немо захтијевати досљедност и ефикасност. Скупштина не перманентно пратити како се спроводи оно што се договоримо. Највећа одговорност пада на непосредне извршиоце ових послова.

На сличан начин ствари немоју процес расправа и решавања с другим видовима деформација: приказивање издавања кревета ради изbjегавања плаћања друштвених обавеза, неплаћање ки-

УЗ 40-ГОДИШЊИЦУ НАШЕ МОРНАРИЦЕ И ПОМОРСТВА

Електроника и аутоматизација служе новим оружјима програмираним да сама открију циљ. Тако испаљено торпедо „мисли“ и исправља своју путању која ће га сигурно довести до циља. То је битна новост у техничкој, а самим тим и у тактици ратовања на мору.

На слици: Торпедни чамци саграђени у нашим бродоградилиштима

(Пренос на 2. страни)

СУСРЕТИ

МОРЕ ЈЕ ЊЕГОВ ЖИВОТ

Бранко Станишић

да је то крај свих путовања. Али, у другом налету талас ме вратио на палубу. Чврсто сам загрило бродску битву и тако се спасао. Спасили смо брод.

Има, наравно, и лијепих доживљаја. Сјећам се сусрета с нашим исељеницима у јужноафричкој луци Дурбан. Било је то 1957. год, када је „Козара“, као први југословенски брод, упловила у ову луку. У Дурбану је живјела фамилија Цветановић из Далмације, чији су претци пошли трбухом за крухом прије много година. Чули су да је упловио југословенски брод и одмах нас посетили. О стали смо у овој луци пуних мјесец дана. Свакодневно и, такође, даноноћно, наши земљаци су проводили с нама и били смо окружени њиховом пажњом и гостопримством. На путовањима такви сусрети често знају бити и велико искушење, нарочито за млађе људе. Догађа се да нас преирије којекакви менаџери с обећањима баснословног богатства, само да се искrcamo и ступимо на посао код друге фирме. Увијек сам енергично одбијао сваку сличу понуду из два разлога. Прво, што за мене напуштање брода у далеким лукама свијета представља чин издајства домовине и, друго, што ја свој родни крај, где год био, носим у срцу и не бих га напустио за сва богатства овога свијета.

— Три године морнарице прошле су као сан. Био сам млад, здрав и све сам подносио лако. При kraju vojnog roka u "Kozari" je bio vlasnik trgovacke flote "Jugolijije" iz Rijekе. Već u decembru 1955. i "Kozara" i ja prijeli smo novoformirano preduzeće "Jugooceania", gdje sam ostao sve do danas. И не мислим га мијењати до kraja radnog vijeka, a to nije daljko.

Промијенио сам петнаесет бродова, прошао сва мора и океane, пристајао у свим величима лукама свијета. Био је лијепих дана, пезаборавних доживљаја, али још више те шкаки и оних који се памте по страви и ужасу. Споменућу само догађај у Бискајском заливу, када је „Козара“ доживјела хаварију. Био је то стари брод, произведен 1927. године у Енглеској. Услед велике олује бродска конструкција је напукла. Требало је спашавати брод и животе. Јаки циклон ваљао је таласе као брда. Један ме поткупио и бацио у море. Мислио сам

Изгледа да је море криво што је овај његов поклоник, иако на прагу пете деценије живота, још увијек неожењен.

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциони колегијум, Вд. главног и одговорног уредника: Владимира Станишића. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплатна: годишња 100 дин.; за иностранство 280 дин.

— Рукописи се не враћају.

— Нема се времена за савду и женидбу. А и дјевојке нерадо прихватају љубав из даљинама. Замјерају ми и што се гегам при ходу. Тешко прихватају објашњење да је то особина сваког поморца. Јер, на броду се, при сваком сљедећем кораку, ниво тла под ногама мијења. Та навика се усади у нама, па се по морци могу препознати по чуду и на копну.

Надамо се да ће се наћи цура која неће бити толики ситничар. Најљепше честитке нашем поморцу за оба јубилеја и мирно море у будућности!

Владимир Станишић

Искрице

КАД ЂЕМО...

Кад ђемо у СК да утврдимо ко је ко, па да, као некад, запјевамо:

„Познаје се ко је комуниста, ведра чела и образа чиста...“

СТАРЕ НОВОСТИ ИЗ НАШЕ ОПШТИНЕ

Дивља градња... пре корачења инвестиција... делегације не ради... издавање лежаја...

КРЕНУЛО јЕ

По ономе што су и како расправљали на задњој сједници Скупштине општине, нема сумње, делегати су били у правој улози. Делегати, држимо вам палчеве!

ДЈЕЦА

Запесени у својој игри, дјечаци се надмећу:

— Мој отац је инжењер.
— Мој директор.
— А, мој власник ресторана „Риба“!
Надметање се прекида.

РАЗГОВОР НА ПИЈАЦИ

— Погледај оне тамо, добро их познајем, то су накупци.

— Боље би било да их познаје тржишни инспектор.

(НЕ)АКТИВНОСТ

Сва му се друштвена активност у мјесној заједници састоји у томе што једанпут мјесечно дође у њене просторије да купи кесици-џвије кафе.

ПОСЉЕДЊА ВИЈЕСТ

Затворена је којкарница у Светом Стефану. Ваљда ће нам сада бити посјећенији зборови грађана.

Милован ПАЈКОВИЋ

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

Митар Вукалов Иванчевић

Пише: ПЕКО ЛИЈЕШЕВИЋ

славије затекла га је у Битољу, одакле се пјешке вратио у родни крај.

По повратку у Брајиће, у првом моменту није видио друге перспективе, па је пројектао да ради у жандармеријској станици у селу. Али, повезан са својим сељанима, посебно са Ђуром С. Иванчешићем и Андријом М. Клаћем, члановима новоформираше највеће КПЈ у Брајићима, Митар је од почетка јуна 1941. био у току припрема за устанак и борбу против окупатора, за коју је и сам био све више спреман. Од 13. јула 1941. године он је у редовима устаника — партизана. Већ у првој борби много је допринио да жандармеријска станица у Брајићима буде заузета, а затим учествује у другим јулским акцијама и у борби на Брајићима 18. јула 1941. године. За вријеме ојјеке оружаног устанка, август — октобар 1941. остао је у илегалству с оружјем у рукама, активно и организовано радио за НОБ. Половином новембра 1941. са неколико десетина партизана из нашег краја, ступа у Приморско-соколску чету Љољенског батаљона Црногорског одреда за операције у Санџаку и у њеном саставу учествује у борби на Пљевљима, 1. децембра 1941. године, где је и ранен.

Храбар и способан војник као и до тада у току борбе вратио је Италијанима бачешу ручну бомбу. Другом полубином јануара 1942. ступио је у Будванску партизанску чету а у скоро затим у формирану Поборско-брајићку чету Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ Љовћенског НОП одреда. Своју активност у чети испљајао је у обучавању младих бораца у руковању и употреби наоружања. Крајем фебруара 1942. са примјерног и храбротрда држања од почетка устанка у свим ситуацијама и погјерене спремности да се бори за циљеве Партије и где му она нареди, примљен је за члана КПЈ. Ускоро затим, 25. марта 1942. године, учествује у неравној борби против Италијана на Панчићевици изнад Побора. Тешко рањен у кук и повучен у рејси Горње Ластве, истог дана је извршио самоубиство да не би га жив у руке непријатељу.

Разговор са Жарком Миковићем

(Пренос с 1. стране)

рија за станове, коришћење друштвених станова и приваћних кућа, као и многе друге појаве које грубо одударају од нашег самоуправног и социјалистичког морала.

ЗА ЕФИКАСНИЈУ ПОРЕСКУ ПОЛИТИКУ

Пореску политику морамо учинити много ефикаснијом и рационалнијом. Мислим да је неизбежно увести прогресивни систем опорезивања. Јер, узмимо за примјер издвајање лежаја: није свеједно издавати три и двадесет и више кревета. Системом опорезивања можемо стимулисати

и развој мале привреде, нарочито оних дефицитарних заната који су толико потребни нашем мјесту. Мала привреда нису само приватне куће и ресторани, где смо били издашни у давању дозвола за њихово отварање.

Наши велики слабост је што смо стално говорили о овим проблемима, вјечито их констатовали и на томе остављали. С таквом праксом, најдам се, да смо раскрстили. Наравно, овде се очекује помоћ и подршка свих друштвених и политичких организација, јер Скупштина и њени органи без тога неће постићи жељене резултате.

В. Станишић

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

ЗАКЉУЧЦИ О БЕСПРАВНОЈ ГРАДЊИ

Скупштина општине на сједницама одржаним 26. и 27. августа донијела је више значајних одлука, закључака и решења. Разматрала је анализе неких области друштвено-економског развоја општине и информације о бесправној градњи грађана, извршеном програму туристичке сезоне, комуналној хигијени и стању локалних путева. Сви ти материјали претходно су били на расправи и оцјени зборова радних људи и грађана и делегација самоуправних организација и заједница и друштвено-политичких организација. Овако широко учешће делегатске базе у разматрању и оцјени скупштинских материјала допринијело је давању смјерници делегатима и успјешнијем раду Скупштине.

Скупштина општине разматрала је на заједничкој сједници свих вијећа, информацију о бесправној градњи грађана и, имајући у виду оцјене стања и полазећи од предлога делегација самоуправних организација, заједница и друштвено-политичких организација, као и мишљења, предлога и оцјена да тих у току претреса на сједници Скупштине, донијела сљедеће закључке:

— општински органи државне управе, првенствено Одјељење за инспекцијске послове и Општински комитет за урбанизам, грађевинарство и комунално-стамбене послове, дужни су да енергично и ефикасно онемогуће даљу изградњу свих објеката који се подижу без одобрења за изградњу. У томе је неопходна координирача активност свих општинских органа државне управе и служби и других органа, самоуправних организација и заједница, у чији дјелокруг спадају послови који могу да утичу на остваривање ове активности. То се првенствено односи на одређене организације које се баве комуналном дјелатношћу: ООУР Електродистрибуција, ООУР Водовод и канализација и ООУР Новоградња;

— објекте које починују без одобрења треба у прописаном поступку одмах и ефикасно порушити;

— надградњу и дроградњу, као и наставак изградње објеката започетих без одобрења, треба енергично забранити. Уколико власници ових

визију детаљних урбанистичким планова треба да припреме предлог о судбини надградњи и дроградњи.

— Одјељење за инспекцијске послове и други општински органи треба да предузимају законске мјере у односу на све субјекте који су приступили изградњи без одобрења и да им ови послови буду приоритетни.

Скупштина општине обавезује Извршни одбор да стално прати рад на спровођењу побројаних послова и задатака, координира активност на њиховом спровођењу, предузима мјере и, по потреби, предлаже решења у односу на оне органе и организације који не извршавају послове и задатке из свог дјелокруга.

— Скупштина општине очекује да ће друштвено-политичке организације, у складу са својом уставном улогом и одговорношћу у политичком систему социјалистичког самоуправљања, предузети одговарајућу друштвену активност.

— Лица која су градила без одобрења, делегатска база и делегације треба да у што краћем року опозову из делегација и делегатских тјела.

— Надлежни органи у самоуправним организацијама и заједницама треба да, по хитном поступку, приступе смјењивању лица која су градила без одобрења, уколико обављају послове с посебним овлашћењима и одговорностима.

— Органи самоуправних организација и заједница треба да у вези са опозивом и смјењивањем лица која су градила без одобрења, објавите Скупштину општине до 1. октобра 1982. године.

— Општински комитет за урбанизам, грађевинарство и комунално-стамбене послове размотре оправданост одобрења за изградњу објеката на одређеним локалитетима и о томе подијељи извјештај Скупштини општине. То се односи на оне објекте који су грађени на посебно атрактивним локацијама, а одобрења су издавана мимо утврђених решења у детаљним урбанистичким плановима, па основу сагласности органа који за то нису били овлашћени.

— Извршни одбор Скупштине општине подијеље до 1. октобра извјештај о пословима и задацима на спровођењу ових закључака, који ће бити разматран на првој наредној сједници Скупштине општине.

УСТАПАЊЕ ЗЕМЉИШТА

Скупштина је донијела решења о уступању земљишта Самоуправној интересној заједници за изградњу и комуналну дјелатност ради изградње Паште у Петровцу, Драгану Ђурићу из Светог Стефана ради изградње стамбене зграде, Саву Вукочићу из Будве ради изградње стамбене зграде, Николи и Луки Митровићу из Пржна ради формирања урбанистичке најце, Милици Каменаровић из Котора и Јубици Ивановић из Београда ради формирања урбанистичке парцеле.

Б. Радетић

ИЗ РАДА ОПШТИНСКОГ ВИЈЕЋА СИНДИКАТА

Почеле предизборне активности

Крајем августа у свим основним организацијама Савеза синдиката почеле су расправе о конгресним документима — Најрту и мјена и допуна Статута и Најрту резолуције Савеза синдиката Црне Горе, као и Најрту Статута и Резолуције ССЈ. Мишљења, предлози и сугестије биће благовремено презентоване Републичком и Општинском вијећу.

На проширенују сједницу Општинског вијећа, која је одржана средином августа, донесена је одлука о начину избора делегата за Седми конгрес СС Црне Горе и Девети конгрес ССЈ. Наша општина треба да изабере шест делегата за Седми конгрес и једног за Девети конгрес ССЈ. До говорено је да се избор делегата врши по дјелатностима, тако да се из угости

тельства и туризма бирају три, из комунално-стамбене дјелатности један, а из осталих дјелатности два делегата.

Након спроведених избора у основним организацијама за Седми конгрес СС Црне Горе изабрали су Милорад Томић, (ООУР „Јадран“), Милорад Медин (ООУР „Палас“ — Нетровач), Новица Јањевић (ООУР „Новоградња“), Мира Делић (ООУР „Хотели Бечића плажа“) и Веселин Дабовић (ООУР „Хотели Свети Стефан“).

На крају јавне расправе, која ће бити завршена средином септембра, Општинско вијеће ће направити анализу и дати оцјену о резултатима предизборне и изборне активности у основним организацијама.

Б. Радетић

Усвојен урбанистички пројекат Старог града

ске индустрије Београд и Бурђевке Бак.

На сједници Скупштине у претресу по овом пројекту учествовали су Војо Медиговић, др Мирко Ковачевић, др Мира Митровић, Марко Андровић, Урош Зеновић, Јован Иванчевић, Ристо Николић, Стеван Лукетић, Душан Лижевић, Вања Кузњецов, Светозар Маровић, Станко Гијовић и Раде Грегорић.

Скупштина је усвојила предлог Извршног одбора да посебном одлуком пропише упутство о примјени и спровођењу урбанистичког пројекта, који представља основни и обавезни правни акт за израду пројекта, санацију и изградњу свих објеката у Старом граду.

РЕГУЛИСАЊЕ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА

Општинско одјељење за унутрашње послове припремило је најрт, а Извршни одбор утврдио предлог одлуке о регулисању јавног саобраћаја на територији наше општине. У процесу делегатског разматрања на предлог одлуке дали су примједбе Комисија за прописе Скупштине општине, Делегација ООУР „Хотели Свети Стефан“ (поднијела је амандман), Збор грађана и делегације мјесних заједница Свети Стефан, Петровац и Будва I. Вијеће удруженог рада усвојило је предлог одлуке са одређеним примједбама, а Вијеће мјесних заједница дало је више примједаба и одложило одлучивање до утврђивања новог предлога.

ПОРЕЗИ ГРАЂАНА

Општинска управа друштвених прихода утврдила је најрт, а Извршни одбор предлог одлуке о изједначавању и допунама одлуке о порезима грађана.

ОБРАЗОВАНА КОМИСИЈА ЗА ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНУ ДЈЕЛАТНОСТ

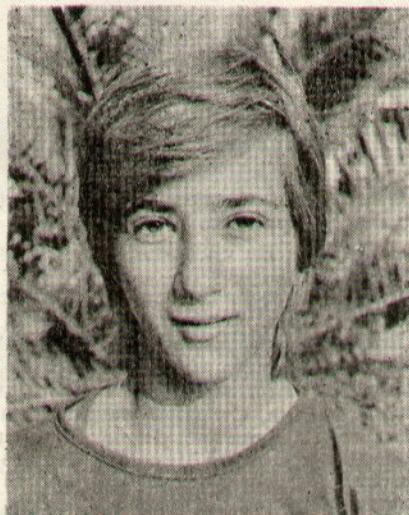
Скупштина је донијела одлуку о образовању Општинске комисије за информативно-пропагандну дјелатност, која броји седам чланова. У њен дјелу спадају одбрамбене припреме из информативно-пропагандне дјелатности за случај ванредног стања и рата. Комисија је у мирнодоским условима друштвених органа, а у случају ванредних и ратних услова прераста у орган управе.

ИМЕНОВАНИ НАЧЕЛНИК ОДЈЕЉЕЊА НАРОДНЕ ОДБРАНЕ

Скупштина је за начелника Општинског одјељења за народну одбрану именовала Зорана Драговића из Петровца.

У процесу делегатског разматрања на предлог одлуке дали су примједбе Комисија за прописе Скупштине општине, делегација Мале привреде (поднијела је амандман), Мјесне заједнице Бечићи, државних органа ООУР „Могрен“, мјесних заједница Будва I (поднијела је амандман), Свети Стефан, Петровац, Будва II, Предсједништво ОК ССРН и Делегација Будванске банке.

Извршни одбор предложио је, а Скупштина усвојила, примједбе Комисије за прописе у дијелу одлуке који се односи на „порез на приход остварен од туристичке дјелатности“ (члан 5. и 6. предлога одлуке). Наиме, Комисија за прописе предложила је да се примјена чл. 5. и 6. одложи ради утврђивања могућности прогресивног опоре зивања. Дакле, за сада, на приходе остварене од издавања лежаја туристима и пунцима плаћа се порез на приходе од имовине по досадашњим прописима и стопа-ма.

Танја Франета, деветоструки првак Црне Горе у пливању за 1982. годину

Сандра Капићић, изузетно талентована првакиња Црне Горе за старије пионире

Мирјана Стефан, првакиња Црне Горе за млађе пионире

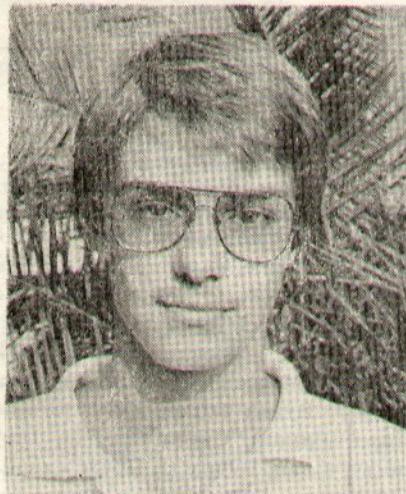
Маја Лалић, првакиња Црне Горе за млађе пионире

Танја Никчевић
Горе за стар

У Будви не јењава љубав пре ма спортивима на води. У задње дније године пливање и ватерполо се налазе у успону, што радује све оне који у овом спорту раде, јер сматрају да Будва ускоро може да буде равноправан конкурент Котору и Херцег-Новом, а то већ најмлађи у задње дније године и доказују. Некадашњи црногорски асови у пливању и ватерполу од прије тридесет и више година — Никола Бошковић, Pero Жиковић и Љубо Рађеновић — данас имају достојне наследнице.

Иако, све до прије неки дан без икаквих услова, будвански пливачи и ватерболисти су и у овој сезони постигли запажене резултате. Пионирке и пионери до 12 година и ове године су одбили титулу најбољих у Црној Гори. Били су бољи у

Петар Митровић освојио три друга мјеста за старије пионире

Херцег-Новом од домаћина „Јадрана“, „Котора“ и „Ривијере“. Њихове старије другарице и другови, такође у Херцег-Новом, заузели су друго мјесто, иза „Јадрана“, а испред „Котора“, „Бијеле“ и „Ривијере“.

Запаженом успјеху пливача допринио је савјестан и стручан рад двојице тренера — Здравка Пољака и Луке Зено-вића. Они се, како су нам рекли, поносе Сандром Капићић, Танјом Франетом, Танјом Ник-

Млађи и старији пионире заузели су друго мјесто у Републици за 1982. годину са тренером Луком Зено-вићем

Пионирска екипа — прваци Црне Горе за 1982. годину

чевић, Мајом Латровићем, Владом и са још преко 300 људи су овог јетра спирерили под њиховим кметом.

И ватерполу људи значај. У

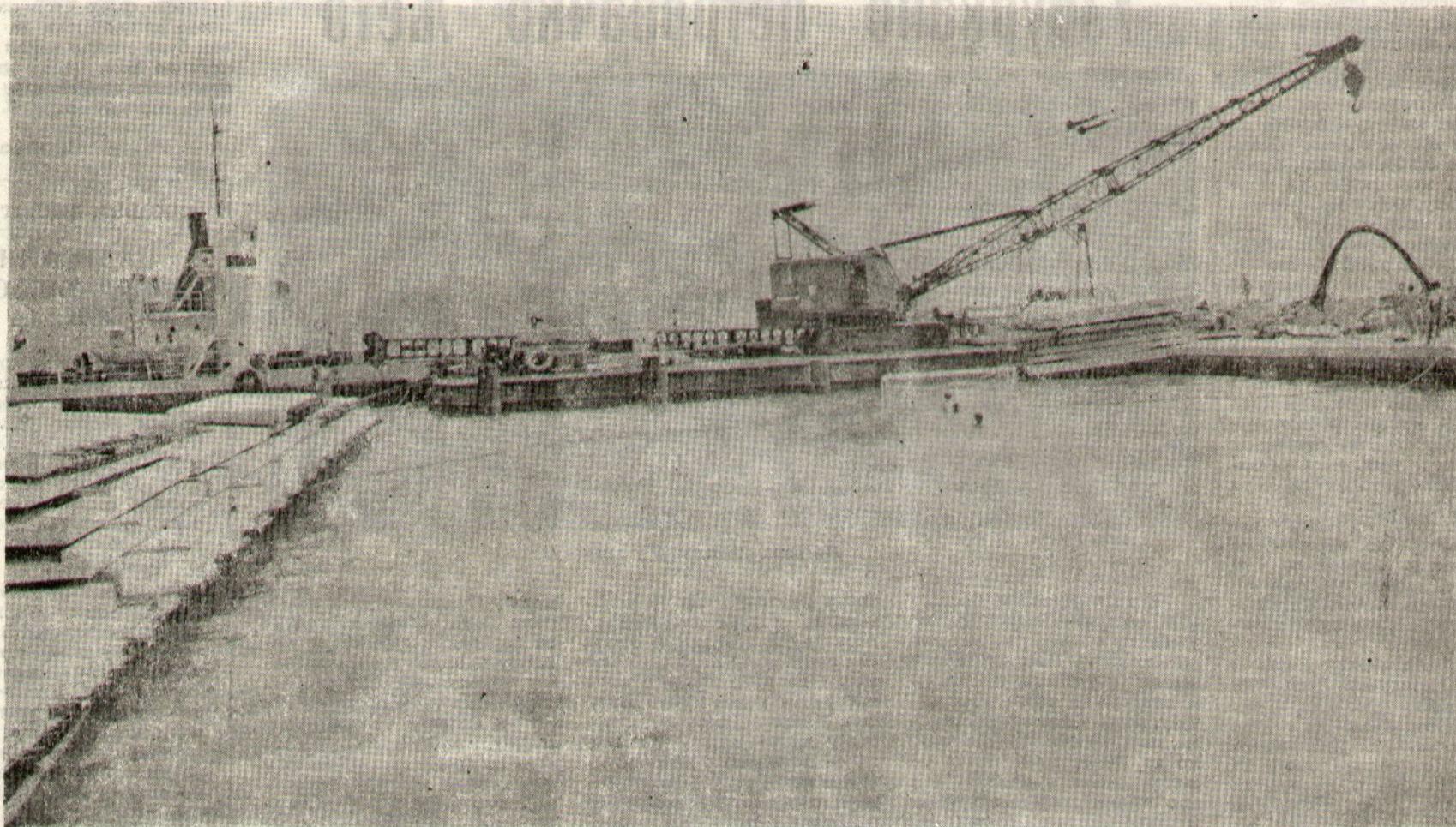

Мирела Павловић
се тек очекује

Никола Радоман-
овић млади ватер-
полиста

куренцији ватер-
пола“ освојили су
Републици, послу-
јадрана“. Каде-
нијорска екипа с

За изградњу пливалишта до сада је утрошено 17,5 милиона динара. Радове изводи предузеће „Иван Милутиновић“

ић, Петром Ми
Булатовићем
пливача који
акодневно тре-
ним будним о-
се придаје ве-
нионирској кон-

дину такмичи у Међурепубли-
чкој лиги — групи Југ. Прије
изјесног времена такмичење у
овој лиги је завршено. Екипа
„Будве“ освојила је у веома ја-
кој конкуренцији треће место.
Овим пласманом изборили су
место у новоформираниј Дру-
гој савезној лиги — групи Југ,
где ће се наредне сезоне такми-
чити „Бијела“, „Ривијера“, „Бо-
кељ“ (Башић), „Белви“ (Дубро-
вник), „Гусар“ (Млини) и побе-
дник из сусрета овогодишњег
првака Црне Горе „Борца“ из

Ораховца и шампиона Хрватске
„Фароса“ са Хвара.
Тренери ватерполиста, пио-
нира, кадета и сениора су Томо
Лазовић и некадашњи југосло-
венски ватерполо ас Ђорђе Пе-
ришић. Они из својих редова
истичу браћу Рађеновић, Радо-
мана, Марковића, Ђуричковића,
Трифуновића, Котарца Бака,
Вукчевића...

Пливалиште је завршено. За
њега је до сада утрошено 17,5
милиона динара. По пројекту,
остало је да се заврше трибине,

освјетљење и клупске просто-
рије. За њих, веле нам у Друштву,
тренутно нема средстава.
Међутим, надају се, да ће дру-
штвено-политичка заједница и
туристичка привреда наше оп-
штине помоћи да се потпуно
заврши за слиједећу туристич-
ку сезону један од најатрактив-
нијих и најкориснијих објеката
за будвајску омладину у нашем
граду. А они ће се најбоље оду-
жити још бољим резултатима у
наредној такмичарској години.
Станко ПАПОВИЋ

Сениорска ватерполо екипа Будве заузела је треће место у Међурепубличкој лиги — групи Југ

НАСТАВЉАЈУ ПОРОДИЧНУ ТРАДИЦИЈУ

Љубомир Рађеновић

Петар Рађеновић

Треће јето послије земљотреса у Петровцу је на измаку, а грађани „мале вароши“ и даље су љути и негодују што се споро отклањају бројне слабости из живота мјеста. У томе им се придржују стаљни и повремени посјетиоци овога донедавно најпопуларнијег љетовалишта на југу Јадрана, за које су вјечно зелени маслињаци и стабла борова, прислоњени непосредно уз морску обалу, већ поодавно неодољиви изазов да се у ово, јединственом приобалном кутку задрже и уживају све оне благодети које им пружају за одмор топло, кристално бистро море југа и, посебно, пjeшчане плаже у Петровцу, Јуцима и Буљарици.

Негодују јер, на жалост, већ неколико година не налази се и оне друге ситнице које одмор треба да им учине пријатнијим и љевшим. Сви питају: „Шта се то догађа са нашим Петровцем?“

Ових дана, на измаку дугог топлог љета, обишли смо Петровац у намјери да, бар донекле, нађемо одговоре на та и слична питања која већ престано постављају мјештани и туристи.

— Новоизabrани органи Мјесне заједнице наслиједили су обиље проблема, и сви смо се ангажовали да се приступи њиховом рјешавању, али их је толико много да треба времена и напора да се отклоне. Добро је што смо их уочили, па вјерујемо да ћемо заједничким напорима радних људи и грађана успјети да туристичку сезону 1983. године дочекамо спремни, ка же Илија Франчићевић, предсједник Извршног одбора Сајјета Мјесне заједнице.

Он и сви остали, укључујући у рад Мјесне заједнице, указују на неријешене комуналне проблеме из живота овог љетовалишта. Плажа је нечиста, без тушева, неопходних џеката и садржаја. Ако се у кратком року не санира, петровачко пристаниште ће ускоро личити на гомилу камења. У Петровцу се гради, али као да нико није обавезан да неимарске остатке уклони и простор око кућа уреди. Неуређени су паркови, простори уз шеталишта и улице.

НА СВЕТОСТЕФАНСКОЈ ПЛАЖИ

Тихо и пријатно

ООУР „Хотели Свети Стефан“ из године у годину обогаћује своју туристичку понуду. Ове године, на пример, успјешно је ријешена наоко једна ситница, која је сваке сезоне овом угледном колективу примињавала разне непријатности. Ријеч је о плажи на Светом Стефану, на којој се гости, први пут овог љета, осјећају пријатно, јер је плажа ограђена, што је омогућило да на њој нема више оних тужби, затим да је чиста и уредна, као и да је снабдјевена потребним реквизитима.

Без обзира што ограђивање плаже није популарно, чини нам се да је ово био једини начин да се гостима који за боравак на Светом Стефану плаћају не баш мале паре, обезбиједи неопходан простор, мир и конфор на плажи.

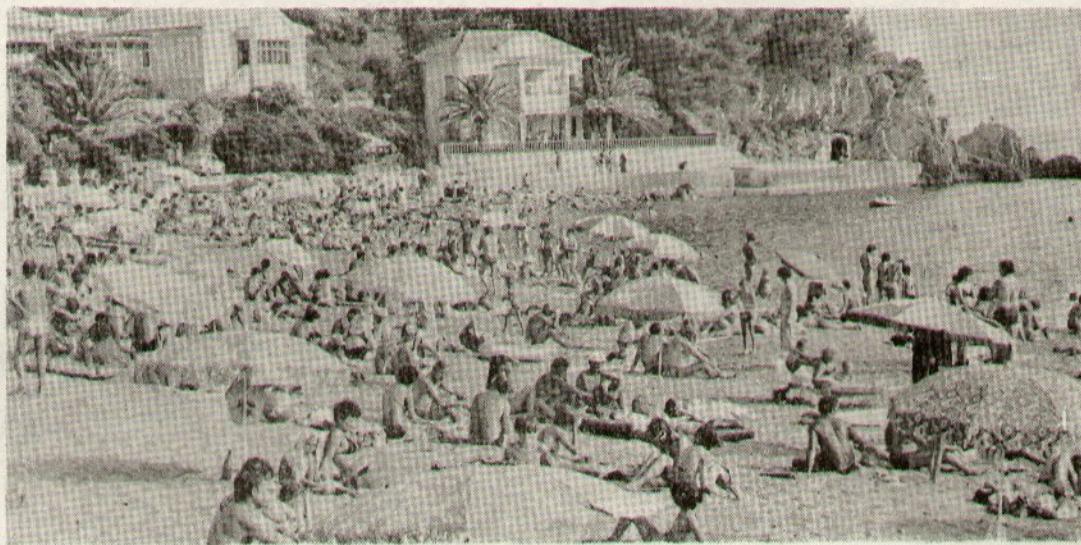
Наравно, само ограђивање плаже било је недовољно, јер наш менталитет је такав: сви поштопото хоћемо да идемо на ову ексклузивну плажу, без обзира што нам она доноси девизе. Дакако, тога су били свјесни у колективу па су предузели и друге мјере: наплаћује се паркинг и улазак, односно боравак на плажи, осим за сталне хотелске гости. За испомоћ ангажована су и два милиционера. Треба истaćи да и милиционери и друго особље, које пружа услуге на паркингу и на самој плажи, добро обављају послове, а према гостима се односе коректно и љубазно.

Тако је, најзад, сфјестостванска плажа на нову објекату ове организације удруженог рада.

М. П.

НА КРАЈУ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

Узбуркано петровачко љето

Петровачка плажа у августу

Посебан проблем предста вља изливавање фекалија на улице из септичких јама при ватних кућа. Истина, канализација је урађена, али се до мајинства на њу не прикључују, нити чисте септичке јаме, па тако сви заједнички чини да Петровац не личи на љетовалиште каквог га наши стални посјетиоци знају и каквог желе да га виде, кају у Мјесној заједници. Сматрају да је једино рјешење да се поменуто приземље уступи некој другој организацији спремној да допринесе рјешавању продајног простора у Петровцу.

Петровац је и даље, такође, без поште, банке, туристичког бироа и других јавних служби. Грађани с првом питају: до када ће све то потрајати? Питају: како да се уклони неуједначена барака наслоњена уз хотел високе категорије, чије је завршење при крају, а у којој борави шест породица о којима нико не брине? Када ће се из центра Петровца уклонити насеље приколице које туристи фотографишу и фотографије носе као својеврсне „сувенире“? Грађанима смета „дивљање“ у једанаест кам-

пова у Буљарици у којима, иначе, нема основних услова за боравак и где се не поштују прописи о организовању колективног боравка људи у њима — не постоје у њима ни апарати за противпожарну заштиту. Смета им што се гости не пријављују и што се не убрају средствима која су управо предвиђена за уређење паркова, плажа и других јавних објеката. Затим: што је саобраћај нереалисан.

— Нико не брине о спровођењу у живот одлука и прописа предвиђених за организовање реда и јавног живота у Петровцу. Инспектори из Будве код нас су само по времено гости, па тражимо да се у Петровцу постави један инспектор који би имао увид у све што се код нас до гађа и предузимају мјере да се проблеми брзо одстрањују — кажу у Мјесној заједници.

У Мјесној заједници желе да се наредна сезона дочека

— „Центројадран“ је још прије земљотреса под повољним условима купио приземље у новоизgrađenoј стамбеној згради у намјери да у њему уреди савремену самонапољу. Простор и даље

ОВОГ ЈЕТА НА ПРИЛАЗУ ТРЖНОМ ЦЕНТРУ

Закрчен саобраћај и гужва

Крајем јуна изgrađeno је у Будви, испред Тржног центра, модерно паркиралиште, што је примјетно употребило нашу укупну туристичку понуду. Изградњом паркиралишта рачунало се да ће се, бар као се прилаза Тржном центру тиче, избеги неподношљиве аутомобилске гужве. Међутим, десило се нешто што се није очекивало. Те гужве и закрченост саобраћаја на улазу ка Тржном центру све до куће Љуба Ђокића, не да су овог љета биле мање, већ, напротив, ниједне сезоне до сада нису биле веће. Негодовали су, због тога, гости, туристички радници, а нарочито становници сусједних стамбених зграда.

Укратко ћемо указати на нека наша понашања која су довела до ових гужви.

У намјери да стану накрај стихијности у јавном саобраћају, саобраћајни органи љеставили су између Тржног центра и стамбене зграде „С—70“ саобраћајни знак да је на том простору забрањено паркирање возила, који, на жалост, никог од возача није обавезивао, нити га са-

да обавезује. Штавише, вози са паркирана и на тротоарима! Било је, додуше, покушаја саобраћајних милиционера да се овде онемогући паркирање, али то је било безуспјешно, јер док би они само окренули леђа, ова улица и простор око ње за тили час би се напунила паркираним возилима. Значи, саобраћајни органи били су несмоћни да успоставе ред. Овим гужвама кумовала је и нечија (чија?) одлука да се наплати паркирање испред Тржног центра. Колико је то било оправдано, у то овом првом ненећем улазити из простог разлога што ће се, вјерујемо, о томе нешто више рећи кад се буде правила оцјена овогодишње сезоне. Међутим, једно је сигурно: да је ова одлука итекако „помогла“ стварању гужви. Нормално, онај који је хтио да у Тржном центру купи, рецимо, хљеб, млијеко и још понешто, а тих је било највише на сваки начин је избегао да плати паркинг, односно паркирао се тамо где му је било најближе и где се

— Сигурно је да су гужве на овом простору такође увећавале и теретна возила, која су свакодневно допремала робу у Тржни центар, и то, скроз увијек, из овог правца. С правом се може поставити ли таје ООУР „Јадран“: зашто теретна возила улазе у Тржни центар из овог, а че из правца испод Филотића куће, који служи искључиво за пстребе ове трговачке куће? Свједоци смо да се, чак и зими, велики теретњаци и вишеносни приколице кроз ово „уско грло“ с муком провлаче ка Тржном центру.

Судећи по оваквом понашању изгледа „сами себе залихемо...“

И шта, на крају, рећи? Ван сваке сумње је да се ове гужве око наше трговачке куће морају избеги, јер су ружни и, што је најгоре, остављају лош утисак о нама као домаћинима. Зато о њима нишмо сада, како би се на вријеме предузеле мјере и сlijedila сезона дочекала без њих: нас ради, туризама ради!

М. П.

што је могуће боље. Виће, упорни да ту своју намјеру остваре. У томе највећу помоћ очекују од мјештана, који посљедњих година чине много допринојели да Петровац буде онакав какав је до недавно био: чист, умивен, прекрiven цвијећем и, изнад свега гостољубив.

Д. Новаковић

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

НАДРЕАЛНИ СВИЈЕТ ЂЕЉОША ЂОКАЈА

Ђељош Ђокај, који већ петнаест година живи и ствара у Риму, отворио је крајем августа самосталну изложбу у галерији града-хотела „Свети Стеван“. Овај умјетник се од прошле године насељио у нашој општини, где проводи и по неколико мјесеци годиње.

Ђокајеви ликовни мотиви везани су за живот у надреалној сferi. За разлику од изложбе отворене у будванској Модерној галерији 1977. године, где смо на сликама препознали живот људи у механичком окружењу модерне цивилизације (поменимо слике „Страшњивац“, „Збјег“ и „Оштрач“), на сјевогодишњој изложби Ђокај се представио с дводесетак радова мањег формата и са пуно више лиричности, која је везана за сејрију женских ликова. Јиковност, мјера за колорит и одјејерен шарм одлике су Ђокајевих радова. Ђељови ликова су озбиљни, крути и непокретни стоје реклами бисмо, стоје у једној мистериозној атмосфери напетости. Код фигура женских ликова смјестио је птице, мноштво, а из глава лепојки расцветају се жеље.

С. П.

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Баснописац Лафонтен

Француски пјесник, баснописац, и академик, **Лафонтен** (1621—1695) рођен је у покрајини Шампањи. Школовање је започео у родном крају, а настапио у Паризу. Писао је пје-

чешће код Езопа. Иако је користио већ обраћене теме, обновио је и прославио басну — већ занемарену књижевну врсту — својим новим, живим и духовитим начином ка- сивања.

Корњача и двије пловке

Досадила рупа корњачи па хтјела.
ради разоноде да крене на пут.
Свјет привлаче увјек путовања смјела;
хром човјек не воли свој домашни кут.
И пловкама дјевама каза брже-боље
замисао ову што се сада роди,
а оне готове да је задовоље:
„Ето, небо друм је што у бескрај води,
возићемо њиме све до Америке,
видјећете успут многе републике,
народе и царства. Из високог лета
познаћете разне обичаје свјета
ко некад Одисеј кад из Троје крете!“
(Откуд само да се Одисеја сјете!).
Корњача пристаде и дјеве пловке спретне
саградише кола да се трене оком
путнику високом,
додаши му прут један да у уста метне.
„Држте добро“, веле, „не шалте се главом!“
Затим свака пловка узе један крај
а свјет се окупи, гледа призор тај.
где по небу плавом
озбиљног лица
корњача путује између птица.
„Чудо, људи! Глећте! О, господе свјети!
Краљица корњача кроз облаке лети!“
„Краљица, дабогме. Је л' вам криво: Шта је!“
Но, за њу је било много боље да је
ћутала за врјеме свог ваздушног пута,
јер брљивост бјеше узрок њене коби,
отворивши уста откачи се с прута
и сва се код ногу гледалаца здроби.
Брљивост, таштина,
шупља величина
и нескромност жеља,
све су вам то дјеца истих родитеља.

сме, комедије, романе, либрота за опере и балете, али је славу стекао као писац басни. Грађу за басне (било их је 12 књига) налазио је у дјелу античких писаца, нај-

јунаци Лафонтенових басни су најчешће животиње само понекад биљке, а приликом ријетко људи. Међутим, и животиње и биљке су персонифициране и означавају

одређене људске особине. Најчешће се јављају надменни и у себе сигурни лав-краљ, лукава, препредна лисица, приглуши, понизни магарац, плашљиви зец, трапави, не-паметни медвјед, одани пас и друге животиње. У ствари, Лафонтен је сликао своје савременике, критиковао племство, чиновништво, свештенство, које се понизно допирају до Луј XIV. Позитивне улоге давао је малим, вриједним, али обесправљеним људима.

Иако је Лафонтен писао басне да би критиковаша мање својих савременика, многе особине које је разобличавао и мање на које је указишао, можемо и данас да запазимо и зато његове басне не губе своју актуелност.

Пријатељ Гасина, Молијера и Баола, Лафонтен је створио своју версификацију, мајсторски мијешајући најразноврсније стихове.

Најпознатија дјела су пјесме: „Адонис“, „Елегија нимфама Бао“, „Филемон и Баумир“, роман „Љубав Психе и Купидона“ и, најзад, 240 басни у стиховима.

НА ПОЧЕТКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Са часа у школи „Мирко Срзентић“ у Петровцу на Мору

ИЗАБРАЛИ СМО ЗА ВАС

Петокрака на глави

МИРА АЛЕЧКОВИЋ

Где ћемо их наћи?
Ами ћемо на крај
са њима изаћи.

— Има војска наше,
војске комуниста,
ко проса у њиви,
ко у гори листа!

Поцрвење Швабо,
ал би да је чује,
да још нешто рекне,
на се савлађује:
— А оружја има?
и тко војску храни?
— За оружје питаши?
Што су партизани!

Партизанско посјето,
официр се јави,
ко ти капу са звијездом
даде ту на глави

— Имам брата... Стани
ријеч у грлу стала...
Од брата ми звијезда
за спомен остала.

— Скидај, петокраку,
ногом смеће гази!
И Стана му пиштоль
у рукама спази.

Зар да она звијезду
петокраку згаги?
Стоји замишљена
на узаној стази.

Још се чују само
Пуџањ... капа пала,
крв се чобанице
с травом помијешала.

Отворене очи,
модре, боје лана,
гледају у свјетлост
пролетнога дана.

Сав бијесан официр
ногом гурну Стани
и крваву капу
објеси о грну...
а крај села борба
већ се разиграва...
чобаница Стана
сном вјечитим спава...

На зеленој трави
овог јутра плава,
петокрака рујна
росом пресијава...
Партизанска чета
застала је с тугом
спустила заставу
пред оданим другом.

СВЕТИ СТЕФАН

Добра ти ноћ, о велико море,
под зидинама што тајне живота крију.
Људи смо за љубав, за разговоре,
Људи,
О велико ли си, море!
У недра своја што крију тиху скаску
о пролазности свега:
љубави,
плавих вода и мочи,
И ми, као звијезде,
свако крај свога бријега
живимо своје дане и ноћи.
Добра ти ноћ, велико плаво море,
Светостефанска кула
црвене искре точи,
Чекамо печалбаре,
героје
И дјецу своју,

Да се врате у наше очи.
Добра ти ноћ, пучино плава,
Другарства ради.
Запјевај с нама баладе,
У кола брегова сађи.
Наша туга је будна,
Не спава,
Ал срећа нам је већа
А будне жеље граде свијет,
Да буде љепши и млађи.

Добра ти ноћ, велико плаво море,
Ноћас те пјесма с обале слободе буди...
То ми водимо велике свјетске разговоре,
Ми, твоји негдашињи,
ми, твоји садашњи људи.

Раде ЈОВИЋ

ТРОМЕЧ КАРАТЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА

У Дому културе „Гојко Краповић“ 29. августа одржан је пријатељски тромеч карата репрезентација: југословачке селекције Југославије, пријатељског и несврстаног Ирака и Црне Горе.

Ово је јуниорима Југославије била и генерална премаја пред европско првенство у Генту, у Белгији.

Иако су гости из Ирака били слабија целина, наша им је публика одала признање за борбеност и храброст свим борбама које су водили, било против јуниора Југославије или репрезентације Црне Горе. Посебно је одушевио Рафид Ђорђ који је побиједио Вуксановића и Милешевића.

Мада је овом приликом Отњеновић изашао само једном на борилиште, показао је своју умјешност карата борца. Он је само за неколико секунди извојевао побједу против Ирачанина Фахада Јосима.

У првом мечу Црна Гора је савладала Ирак са 12:2. У другом мечу јуниори Југославије неочекивано су побиједили репрезентацију Црне Горе резултатом 9:5.

У последњем и уједно најборbenijem и најузбудљивijem мечу сastали су се јуниори Југославије и Ирачани. Послиje велике борбе побједа је заслужено припала јуниорима Југославије 8:6.

Прво место са двије побједе припало је јуниорима Југославије, друга је била репрезентација Црне Горе, а трећа репрезентација Ирака.

С. Паповић

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

И НАЈЗАСЛУЖНИЈИ ДУГУЈЕ

ИВАН: И најзаслужнији дугује више домовини него она њему.

*

ХЕСЕ: Побједник је увијек онај који је способан да воли, попушта и заборавља, а не онај ко се својеглаво држи својих принципа.

*

КЛАУЗЕВИЋ: Фанатизам можемо искоријенити само ако га успавамо.

*

СВИНЕУРН: Судбина је море без обала.

*

ЈОНЕСКО: Ништа није ново под сунцем. Чак и кад не би било сунца.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГА КРАЈА

О односима између Дубровника и Будве

Будва се сматра једним од најстаријих насеља на Јадрану. Већ је спомиње Скилак у IV столећу старе ере, а од осталих још: Птоломеј, Плиније, Пајтингерова табла, Стефан Византинец и други. Епидавум — претеча Дубровника — јавља се као насеље 47. године прије нове ере. Стари грчки трговци, на путу за сјеверну обалу Јадрана, користили су Епидавум и Будву као мање етапне станице за склониште њихових бродова, а уједно су у тим лукама трговали са Илиријом. Грчка колонизација на источном обали Јадрана јаче је везана с градом Бутохом на мјесту данашње Будве, коју спомиње у V столећу Софокле у својој трагедији „Оиклес“. Но, Бутох није грчки град, ни грчка колонија, већ је остао све до долaska Римљана насеље у којем су живјели и Илири и Грци.

Половином II столећа прије нове ере и Будва и Епидавум потпали су под власт Римског царства. Копнени пут (којег граде Римљани) и поморски пут повезују Будву и Епидавум. Римски пут ишао је правцем Салона — Нарона — Епидавум — Рисинум (Рисан) — Бутума (Будва) — Олциниум (Улцињ) — Сподре (Скадар) — Лиссус (Љеш), па на Драч, где се спајао с путем који је водио за Солун.

Сва два трговинска центра, Епидавум и Будва, разменjuju пољопривредне и сточарске производе и робље.

Цар Диоклијан настојао је да реформама задржи распадање Римског царства, те 297. године прије нове ере врши административну поједлу послје које Епидавум остаје у саставу провиније Далмације, а Будва улази у састав нове провиније Превалитана. Новом подјелом, 395. године старе ере, јужна граница Римског царства пролизила је поред Будве. Године 535. Епидавум и Будва долазе под власт Византије, и трговачки односи између ова два града још више јачају. У другој половини VI столећа у Великој сеоби народа уз Словене, надиру и Авари, нападају Епидавум и Будву коју дјелимично и насељавају. Приликом доласка Словена, Будва, као и остали приморски градови, преживљава кризу изазвану општим распаљањем робовласничког друштва.

Словени и Авари 614. године не руше и пале Епидавум, чије избеглице формирају насеље Рагусиум (Дубровник). У почетку Дубровник је био римански град, те је, као и Будва, уживао аутономију. Становништво Дубровника и Будве у то вријеме сачињава

ли су трговци, занатлије, поморци и слободни сељаци. Из „Летописа“ попа Дукљанина сазнајемо да се Кнежевина Дукља дијелила на десет жупа, а једна од њих била је и Кучево која је захватала и околину Будве. Назив ове жупе посљедњи пут помиње се у XII столећу у једном дубровачком документу.

Доласком Немањића на власт, око 1196. године долази до размирица и ратова са Дубровчанима због политичких разлога, а нарочито због сукоба дубровачке и барске надбискупске. У то вријеме Будва се истичаја као поморска лука у држави Немањића. Дубровачка надбискупija основана је 998. године, а будванска бискупija припадала је дубровачкој надбискупiji до оснивања надбискупije у Бару 1170. године.

У XII—XIV вијеку Будва је као центар трговине са развијала трговинске односе с Дубровnikom и Венецијом, и то нарочито послије склањања мировног уговора између Дубровчana и Уроша I 1252. и послије са Стеваном Дечанским 1326. године.

Бродовласник и каштелан Будве од 1361. до 1364. године Србин Површко био је велики пријатељ Дубровчana. У то вријеме дубровачki трговачки бродови често су се виђали у Будви. Пошто је Сандољ Хранић заузео Будву у мају 1396. године, отворио је у њој „сланице“, што је изазвало велико негодовање Дубровчana који су појединачно највеће сланице на Јадрану. Дубровчani, вјешти и искуси дипломати, наговрају Ђурђа Стјадимировића да нападне Хранића и престави му Будву, што овај и чини, потврђујући Дубровčanima повластице. Након тога, дубровачka трговina морем и копном још је редовнија на

Црногорском приморју, а дубровачки трговци често браће пословно у Будви. Познати каравански друм ишао је од Дубровника преко Требиња за Босну и Србију, а на исток се одвајао крак који се повезивао са „зетским путом“ преко Котора, Будве, Бара и Улциња. Тим путевима укршталави су се трговачки каравани — понекад је у њима било и по 600 коња.

За вријеме деспота Ђурђа 1441. године сједиште Зетске митрополије било је у Будви, а митрополит је уједно био будвански каштелан. Те године избио је сукоб између деспота Ђурђа и будванског митрополита, које је дубровачki Сенат настојао да измири ради трговачких интереса.

У читавом средњем вијеку одвијала се интензивna поморска и копнена трговina између Дубровника, Будве и осталих градова на Црногорском приморју. Михаел Прокули долазио је по наручу дубровачke Владе као њен посланик 1301. године српском архиепископу у Будви. Дубровачke властеоске и трговачke породице Лукачи и Волкасе интензивно су се бавиле трговином солју, а 1333. године издају налог за превожење соли бродовима из Драча и Будве у Свети Срб, Љеш и у Србију.

И Будва је имала свој статут чиме се пријетко који град на Јадрану може похвалити. Дубровnik је имао статут 1272, а Будва 1465. године. На жалост, није сачуван оригинал Статута Будве већ само шест преписа који датирају из XVII и XVIII вијека, а један његов препис чува се у Цајвату.

Дубровчani су били познати као врсни бродоградитељи, па су у XVII вијеку, како сазнајемо из документа дубровачkog Arхива, радили и у бродоградилишту у Будви. Венеција је, завладавши нашом обалом, настојала да лукавим понудама привуче становништво приморских градова, па се Будва од 1442. до 1797. и Дубровnik od 1205. до 1358. године налазе под млетачким супернитетом. У току XVII вијека поморци из Будве пловили су Средоземљем и до Цариграда. Постоји Морејског рата Венеција је покљајала посебну пажњу Будви и Паштровићима. Прекретница дубровачke историје настаје катастрофалним земљотресом 6 IV 1667. године који је око девет сати ујутро претворио Дубровnik у гомилу рушевина. Истог тог дана у 14 сати и Будва је претрпела значне штете.

Наједном Наполеонове војске захватио је Будву и Дубровnik вртлог свјетских драјаџа. Оба града су кроз кратко вријеме промијенила власт.

Поморци из Будве дали су у прошlosti свој прилог бокељском поморству. И Дубровnik и Будва су градови на мору и уско везани уз море. Пловећи по многим морима и долазећи у додир с разним земљама и народима, поизраници Будве и Дубровnika били су људи напредних и либералних схватања и доносили су много позитивног из свијета у свој крај. Као угледни људи утицали су на своју укују средину.

Никша Војилић

In memoriam

КАТА
МИКОВИЋ
(1898—1982)

Далеко од свог завијаја, у Санфранциску, САД, умрла је 30. јула 1982. године, у 84. години, ријетко племенита старица Ката Миковић, рођена Перазић. Отишла је на вјечни починак још једна из нашег kraja храбра и поносна мајка партизанка! То је она храбра Челобрђанка која је послије јуначке смрти си на јединца, Марка Лукина Миковића, дочеки вала његове саборце, револуционере и Титове пролетере, као своју дјецу, храбрила их и материјски миловала, радосна и срећна што њеним соколовима лепршава „перја ничу“!

Мајка је последњи пут отпратила сина Марка на Ограђеници — Паштровској планини, тамо где су се јунаци пратили, управо када му је било само двадесетдва љета. Постројени борци, када су очи кивали команду за покрет у крвави Пљевљски бој 1941. године, зачули су глас командајућег: „Марко, ти си је динац, изађи из строја!“ Без предомишљања, одговор је гласио: „Свако је јединац та се бе — одлазим тамо где иду моји другови!“ И пошао је, али се, као и многи, није вратио! Остао је на бојишту, покошен куршумима италијанских фашиста. Овог надахнутог и неустрашивог борца за слободу, формирана је и васпитала Комунистичка партија Југославије, чији је члан био од 1940. године. Но, он је сlijedio пут својих славних предака, добро вољаца из свих бојева за чест и слободу народа, као што је знао и вјеровао да ће се њиме једнако поносити родитељи, сестре и братствене ници, у првом реду његова, несамољивог духа и морала, мајка Ката, чијој успомени и по срећујемо ове редове.

Ову врлу старицу пратиле су све грозоте и искушења објављене свјетске рате. Скоро истога дана јула 1941. године италијанске паликуће остављају је без отињашта у дому и роду — Челобрđу и Режевићима. Слиједе прогонства, робијања и тортуре... Она, гордо дочекује слободу, држећи у загрђу је споменицу по гинулог сина јединца, чији лик као да препознаје у колонама славних ослободилаца — са бораца његових, који су са Ограђенице пошли...!

У САД је отишла 1948. године код свогу пруга, и веома угледног домаћина и родољуба, да тамо да краја живи. За својој смрти остале су још престала да се интересује за родну труду и радује свакој нашој поједи и успјеху, сваком нашем добру.